

TOIMENPIDEOHJELMA, LEMPÄÄLÄN POHJAVESIALUEIDEN SUOJELUSUUNNITELMA 2025					
Vedenotto ja pohjaveden laadun ja määrän tarkkailu		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Vedenottamoilla ja muualla pohjavesialueilla tehtävää tarkkailua ja tarkkailutietojen käytettävyyttä kehitetään. Tarkistetaan ennakoivan pohjaveden laadun ja määrän tarkkailun riittävyys.	Kaikki	2026	Vesihuoltolaitos, Pirkanman ELY-keskus, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Tarkkailun tueksi laaditaan omaehtoinen tarkkailuohjelma, jonka valmistelussa kuullaan valvontaviranomaisia. Tarkkailuun käytettävien pohjaveden havaintoputkien korot (Z sisäputken pää, Z maanpinta) sekä putken sijaintitiedot (XY) tarkkuusmitataan niiltä osin kuin tiedot puuttuvat tai ovat tarkkuudeltaan epävarmoja. Tarvittaessa asennetaan uusia pohjaveden havaintoputkia. Varmistetaan, että pohjaveden pinnankorkeustarkkailu vastaa vedenottamoiden vedenottolupien määräyksiä.
	Havaintoputkien pinnankorkeus- ja laatutiedot päivitetään ympäristöhallinnon ympäristötiedon hallintajärjestelmään ajan tasalle	Kaikki	Vuosittain	Vesihuoltolaitos, Pirkanman ELY-keskus	Havaintoputkien nimet ja sijainnit tulee päivittää ympäristöhallinnon tietojärjestelmään (POVET/PISARA). Uusien havaintopaikkojen tiedot, kuten havaintoputkikortit tulee toimittaa ELY-keskukselle, joka vastaa uusien havaintopaikkojen perustamisesta. Käytöstä poistetuista tai tuhoutuneista putkista tulee myös ilmoittaa ELY-keskukselle. Havaintoputkien pinnankorkeus ja laatutiedot tulee pitää ajan tasalla. Tarkkailutulokset voi toimittaa ELY-keskukselle vuosittain järjestelmään lisättäväksi tai näytteet analysoivalta laboratoriolta voi tiedustella mahdollisuutta tulosten lisäämisestä järjestelmään.
	Vedenottamoiden suoja-alueiden rajaukset ja niitä koskevat määräykset tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään.	Mäyhäjärvi A ja C, Leukamaa	2026	Vesihuoltolaitos, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu ja kaavoitus)	Lempoisten ja Sotavallan vedenottamoiden suoja-alueiden rajaukset ja niitä koskevat määräykset tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään. Leukamaan osalta selvitetään suoja-alueen tarve. Osana tarkastelua selvitetään voimassa olevien kaavojen, rakennusjärjestyksen sekä ympäristönsuojelumääräysten pohjaveden suojelua ohjaava vaikutus sekä niiden päivitystarpeet. Tarkastellaan pohjavesialueita koskevien kaavojen päivittämisen sisällyttämistä kaavoituskatsaukseen.
Öljysäiliöt		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Öljysäiliörekisterin ajantasaisuudesta huolehditaan.	Kaikki	Jatkuva	Pirkanmaan pelastuslaitos, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Öljysäiliörekisterin ajantasaisuus varmistetaan ja pelastuslaitoksen öljysäiliörekisteri ja kunnan säiliökartoituksen tiedot yhdistetään soveltuvilta osin. Tietojen läpikäymistä priorisoidaan sijaintiriskin perusteella. Tarkastelun ensimmäisessä vaiheessa keskitytään kohteisiin, joiden edellisestä tarkastuksesta on kulunut huomattava aika tai edellisestä tarkastuksesta ei ole tietoa. Rekisterin läpikäymisessä ja kiinteistönomistajien kontaktoinnissa voidaan hyödyntää projektityötä.
	Öljysäiliöiden tarkastusten priorisointi. Vanhojen, huonokuntoisten sekä sijainniltaan erityisen kriittisten säiliöiden tarkastuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.	Kaikki	2026	Pirkanmaan pelastuslaitos, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Pohjavesialueille sijoittuvat huonokuntoiset säiliöt aiheuttavat merkittävän riskin vedenotolle ja pohjaveden laadulle. Öljysäiliötietojen päivitys ja mahdolliset toimenpiteet (yhteydenotot/valvontakäynnit, säiliöiden tarkastukset) on syytä priorisoida säiliöiden sijaintiriskin mukaan. Erityisen kriittisiä ovat lähellä vedenottamoita sijaitsevat öljysäiliöt, joiden kunnosta ei ole tietoa.
	Öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksia jatketaan. Öljysäiliöiden määräaikaistarkastusten ja kunnossapidon tärkeydestä sekä vaihtoehtoisista lämmitysratkaisuista tiedotetaan kiinteistöjen omistajia.	Kaikki	2026-2027	Pirkanmaan pelastuslaitos, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Öljysäiliökiinteistöjen omistajiin ollaan yhteydessä ja tiedotetaan säiliöistä pohjavedelle aiheutuvasta riskistä. Kiinteistöjen omistajia muistutetaan säiliöiden tarkastamisesta sekä ajantasaisen tiedon ilmoittamisesta pelastusviranomaiselle. Kiinteistöjen omistajia on neuvotaan korvaavista lämmitysjärjestelmistä ja niihin liittyvistä mahdollisista lupaprosesseista. Asukkaisiin tulee olla yhteydessä henkilökohtaisesti esimerkiksi kirjeitse, ja lisäksi aihetta voidaan nostaa esille esimerkiksi yhteistyössä paikallisuutisia toimittavien tahojen kanssa.
Paikkatieto ja muut aineistot		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Pohjavesialueiden rajat lisätään esitetään Lempäälän kunnan verkkosivuilla saatavissa olevassa kartassa/karttapalvelussa.	Kaikki	2025	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu, kaavoitus, paikkatieto)	Ajantasainen aineisto on saatavilla esimerkiksi Ympäristöhallinnon rajapintapalvelun kautta.
	Riskikohteiden paikkatietoaineistoja ylläpidetään.	Kaikki	Jatkuva	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Ajantasainen aineisto on tärkeä riskien hallinnan ja toimenpiteiden suunnittelun kannalta.
Hule- ja jätevedet		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Huomioidaan hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn liittyvät, pohjavesien suojelun kannalta tarpeelliset määräykset Lempäälän kunnan rakennusjärjestyksen ja tarvittaessa myös ympäristönsuojelumääräysten päivityksessä.	Kaikki	2025-2026	Lempäälän kunta (rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu)	Pohjavesialueella muodostuvien hulevesien käsittelytavoissa tulee huomioida, että pohjavesialueelle voidaan imeyttää vain puhtaita hulevesiä. Hulevesien imeyttäminen ei saa heikentää pohjaveden laatua. Pohjaveden muodostumisalueella tulee lisäksi välttää hulevesien tarpeetonta johtamista pohjavesialueen ulkopuolelle muodostuvan pohjaveden määrän turvaamiseksi.
	Jätevesiviemäriin liittymättömien kiinteistöjen valvonta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A	2025	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Jätevesien imeyttäminen pohjavesialueella aiheuttaa riskiä pohjaveden laadun heikkenemiselle. Tämän vuoksi jätevesien johtaminen jätevesiviemäriverkostoon on tärkeää niiden kiinteistöjen osalta, joilla on mahdollisuus liittymiseen.
	Edistetään kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyjärjestelmien kunnostamista vaatimusten mukaisiksi.	Lempäälä-Mäyhäjärvi C ja Leukamaa	2027-2028	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Jätevesien imeyttäminen pohjavesialueella aiheuttaa riskiä pohjaveden laadun heikkenemiselle. Tämän vuoksi kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien vaatimusten mukaisuuden varmistaminen on tärkeää. Edistämällä tarkoitetaan kiinteistöjen tiedottamista/neuvontaa, jätevesien käsittelyjärjestelmien selvittämistä ja arviointia sekä mahdollisia valvontatoimia.
	Jätevesiviemäriverkoston ja pumppaamoiden osalta huolehditaan jätevesivuotojen torjunnasta.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A ja C, Henneri	Jatkuva	Vesihuoltolaitos	Jätevesiviemäriverkostoon ja pumppaamoihin kohdistetaan toimenpiteitä Water Safety Planin (WSP) mukaisesti. Toimenpiteinä mm. painekokeet/viemärikuvaukset ja pumppaamoiden säännölliset huollot.

Maa-ainesten otto		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Päivitetään SOKKA-selvityksessä kunnostustarvekohteiksi merkittyjen kohteiden tila ja arvioidaan kunnostustarpeen nykytila. Kohdelistaus päivitetään ja vastaava tarveluokitus laaditaan myös mahdollisille uusille kohteille.	Kaikki	2026-2027	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu), Pirkanmaan ELY-keskus (Y-vastuualue)	Niiden kohteiden tilan päivitys, joissa kunnostustarve on merkitty kohtalaiseksi tai sitä suuremmaksi. Kohteiden kunnostusjärjestyksen priorisointi sijaintiriskin sekä kohteen tilan perusteella. Maisemoinnin lisäksi kohteet tarkastetaan myös roskaantumisen/jätteiden dumpppauksen osalta. Kohteiden listaaminen ja tarkastukset voidaan toteuttaa hanke- tai opinnäytetyönä. Hankkeistamisessa on hyvä selvittää mahdollisuus yhteistyöhön esimerkiksi Valkeakosken kanssa (Leukamaa, Nikkarinhanko-Liuttula A-pohjavesialue).
	Käynnistetään tarvittaessa kunnostustoimenpiteet vanhojen maa-ainesten ottoalueiden osalta kohteiden tilan selvitykseen ja priorisointiin perustuen.	Kaikki	2029-2030	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu, infrapalvelut), Pirkanmaan ELY-keskus (Y-vastuualue)	Vanhojen soranottokohteiden osalta selvitetään kunnostuksen vastuutaho. Kunnostaminen edellyttää rahoituksen järjestymisen. Selvitetään kunnostustoimien toteuttamista avustettavana hankkeena.
Liikenne ja tienpito		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Tarkistetaan pohjavesisuojauksen riittävyys ja kunto	Lempäälä-Mäyhäjärvi A ja C, Leukamaa	2025	Pirkanmaan ELY-keskus (Y- ja L-vastuualue)	Toteutettujen pohjavesisuojausten riittävyys ja hyvä kunto ovat tärkeitä liikenteen aiheuttamisen pohjavesiriskien (liukkauden torjunta, VAK-kuljetukset) vähentämiseksi. Lempäälä Mäyhäjärvi C -pohjavesialueen osalta kloridipitoisuus on koholla valtatie läheisyydessä olevassa pohjavesiputkassa eikä havaittavissa ole laskevaa trendiä.
	Tiealueet: selvitetään mahdollista suolausmäärien vähentämiseen. Vaihtoehtoisesti, selvitetään vaihtoehtoisten liukkaudentorjuntamenetelmien (ml. vaihtoehtoiset liukkaudentorjunta- aineet) käyttöä pohjavesialueille sijoittuvilla tieosuuksilla.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A ja C, Leukamaa	2025	Pirkanmaan ELY-keskus (Y- ja L-vastuualue), Lempäälän kunta (infrapalvelut)	Selvitetään mahdollisuutta käyttäävaihtoehtoisia liukkaudentorjuntamenetelmiä pohjavesialueelle sijoittuvilla tieosuuksilla, joilla liukkaudentorjuntaan käytetään tiesuolaa.
	Pohjavesialueiden sijaintia osoittavia merkintöjen parantaminen (merkkien lisääminen mm. teiden varsiin).	Kaikki	2026	Vesihuoltolaitos	Pohjavesialueiden sijaintia osoittavat riittävät merkinnät ohjaavat ottamaan huomioon alueiden merkityksen eri toiminnoissa ja poikkeustilanteissa (esim. onnettomuustilanteet)
Muuntamot		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Pohjavesialueille sijoittuvat pylväsmuuntamot korvataan suojakaukaloin varustetuilla puistomuuntajilla.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A, Leukamaa	2033	Verkkoyhtiöt	Korvataan pylväsmuuntamot asianmukaisin suojauksin varustetuilla puistomuuntamoilla. Toissijaisena ratkaisuna voidaan selvittää perinteisen öljyn korvaamista biopohjaisella öljyllä.
Pilaantueet tai mahdollisesti pilaantuneet maat		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Tarkastellaan maaperän tilan tietojärjestelmään kirjattujen tietojen ajantasaisuus ja kattavuus sekä mahdolliset toimenpidetarpeet pilaantuneiden maa-alueiden osalta. Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin priorisoimalla kohteet esim. TUOPPI-pisteytysmallia hyödyntäen.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A ja C, Leukamaa	Jatkuva, kohteiden tarkastelu 2027	Pirkanmaan ELY-keskus, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Maaperäntilan tietojärjestelmään kirjattujen kohdetietojen ajantasaisuutta ja kattavuutta on tunnistettu tarve arvioida. Tarvittaessa selvitys- ja kunnostustoimenpiteitä viedään eteenpäin priorisoimalla kohteet esim. TUOPPI-pisteytysmallia hyödyntäen. Pohjavesialueille ei sijoitu käytettävissä olevan tiedon perusteella sellaisia pilaantuneita maa-alueita, joihin kohdistuisi puhdistustarvetta nykyisellä maankäytöllä. Pohjavesialueille sijoittuu muutamia selvitystarvealueita sekä kohteita, joissa toiminnan loppuminen tai maankäytön muuttuminen edellyttää toimenpiteitä.
Maatalous		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Peltoviljelyn pohjavesivaikutusten vähentäminen tiedottamalla ja koulutuksella.	Kaikki	2026	Pirkanmaan maaseutupalvelut	Tiedotetaan viljelijöitä peltoviljelyn pohjavesivaikutuksista ja edistetään pohjaveden suojelua tehostavien toimien käyttöönottoa (mm. suojavyöhykkeet).
	Peltoviljelyn pohjavesivaikutusten seuranta.	Kaikki	2026	Vesihuoltolaitos, Pirkanman ELY-keskus, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Huomioidaan peltoviljelyn pohjavesivaikutusten seuranta ennakoivan pohjaveden tarkkailun suunnittelussa.
Muut riskitoiminnot		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Kunnan varikon tilan selvittäminen ja alueen pohjavesiriskien pienentäminen kaavoituksen keinoin.	Lempäälä-Mäyhäjärvi A	2026	Pirkanmaan ELY-keskus, Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu ja kaavoitus)	Tarkistetaan pohjavesialueella sijaitsevan kunnan varikon ohjeistukset kemikaalien ja kaluston säilytykseen sekä vahinkotilanteisiin (vuototilanteet) varautumiseen. Mahdollista pilaantumisriskiä aiheuttava kalusto (mm. pyöräkuormaajat) tulee säilyttää vain tiiviillä alustalla. Varikon alueen hulevesien johtaminen sekä öljynerotinten tilanne tarkistetaan. Varikon alueen pohjaveden öljyhiilivetyjen pitoisuudet selvitetään vähintään kertaluontoisella pohjavesinäytteenotolla. Alueen maankäyttöä kehitetään kaavoitusohjelman 2025 mukaisesti (kaavan alustava käynnistymisvuosi 2028), niin että pohjavesiriskit pienenevät laadittavan asemakaavan ja sen toteutumisen myötä.
Onnettomuuksiin varautuminen		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Varmistetaan, että poikkeustilanteita varten laaditut listat vastuuhenkilöistä ja heidän varahenkilöistään (ml. yhteystiedot) ovat ajantasalla ja asianosaisten tahojen käytössä.	Kaikki	Vuosittain	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Päivitetään yhteystietolistat. Varmistetaan vastuuhenkilöt yhteystietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi. Listan ajantasaisuus varmistetaan vuosittain.
Suojelusuunnitelman toteutuksen seuranta		Pohjavesialue	Aloitusaikataulu	Toteutusvastuu	Lisätiedot
	Suojelusuunnitelman toimenpideohjelman seurantaa varten kootaan eri viranomaistahoista koostuva seurantaryhmä. Toimenpideohjelman toteutuksen tilanne sekä päivittämistarpeet käydään läpi vuoden välein.	Kaikki	Vuosittain	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Seurantaryhmä kokoontuu vuoden välein ja tarpeen mukaan useammin. Seurantaryhmän Teams-kanavassa voidaan nostaa esiin yleisiä ajankohtaisia asioita aihepiiriin liittyen sekä tunnistaa tarve kokoontumiselle. Toimenpideohjelmaan lisätään tarpeelliset, suojelusuunnitelman valmistumisen jälkeen esiin nousseet toimenpiteet. Seurantaryhmä on mahdollista toteuttaa yhteistyössä naapurikuntien kanssa.
	Suojelusuunnitelman valmistumisesta tiedottaminen.	Kaikki	2025	Lempäälän kunta (ympäristönsuojelu)	Suojelusuunnitelman valmistumisesta tiedotetaan laajasti muita viranomaistahoja, pohjavesialueille sijoittuvia muita toimijoita ja asukkaita sekä naapurikuntien viranomaisia.
	Huolehditaan suojelusuunnitelman ja sen toimenpideohjelman päivittämisestä.	Kaikki	2034	Lempäälän kunta	Seurantaryhmä huolehtii suojelusuunnitelman päivittämisestä.